

Cijfers belemmeren leren van u & uw kind Formatief meten.....? Wat is dát nu weer?

5 februari 2019

Maurice van Werkhoven

1. De keerzijde van cijfers

Maar..... cijfers blijven!!!!!!!

2. De mogelijkheid anders te 'meten'

1. De keerzijde van cijfers

Maar..... cijfers blijven!!!!!!!

2. De mogelijkheid anders te 'meten'

Al 70 jaar: 'Is het voor een cijfer?'

Mijn schoolloopbaan

MULO Snellius, Hilversum 1964 – 1968

HAVO, Hilversum **1968 – 1972**

NLO D' Witte Leli, Amsterdam 1973 – 1979

Onderwijskunde, Utrecht 1996 – 2001

Toen mijn kinderen nog klein waren, benijdde ik ouders van tieners: die hoefden 's nachts geen speentjes in brullende bekjes terug te pluggen, maar konden slăpen, in een huis waar de laffe lucht van Zwitsal allang was weggetrokken. Ook hoefden ze nooit meer naar een tekenfilm over zingende pinguïns of naar de eerste hulp met een peuter die een barbieschoentje in een daartoe niet geëigende lichaamsopening had geschoven.

Het waren barre tijden en ik ben nog elke dag blij dat ze voorbij zijn, maar nu heb ik tieners, en die hebben proefwerkweek. Dat is zenuw-slopend. Mijn eerste kind was een braaf meisje, dat zonder haperen de school doorliep en nu iets studeert dat ik niet kan uitspreken. Maar daarna kreeg ik twee jongens, die het schooljaar voornamelijk doorbrengen met heel hard door elkaar heen boeren en dat filmen met hun tele-

foon. Pas in de laatste weken voor het eindrapport gaan ze iets doen: namelijk uitrekenen, tot op de tiende punt, welke cijfers ze moeten halen om nog nêt over te gaan.

'Maak je geen zorgen, mam. Kijk, voor economie sta ik een 5.3, dus als ik daarvoor in de proefwerkweek een 6.1 haal, sta ik een 5.5, dus dat is safe. (...) Wat valt daar nou niet aan te snappen? Ik sta voor Frans een 6.1, dus daarvoor mag ik zelfs een 3.7 halen, dan sta ik nóg voldoende. En die 5.2 voor Engels kan ik makkelijk ophalen tot een 5.5, dus dan sta ik een 6. Dan mag ik voor wiskunde óók een 5 staan, en zelfs eventueel nog voor scheikunde, want ik sta voor Duits een 6.3 en als ik dat ophaal tot een 6.5 sta ik voor Duits dus een 7! Dan heb ik dus compensatie voor die 5 voor scheikunde, dus waar maak je je druk over?'

'O...', zeg ik dan.

En na heel diep nadenken: 'Maar als je voor Engels nou die 5.5 niêt haalt?'

Hij trekt een gezicht als een timeshare-verkoper en betoogt: 'Dan is er nóg niks aan de

hand. Want voor Nederlands sta ik sowieso een 5.8 en dat laatste proefwerk is heel makkelijk, zegt iedereen, dus daar haal ik dan een 7.4 voor en dan sta ik voor Nederlands een 6.5 dus dat is dan ook afgerond een 7 en dan heb ik compensatie voor Engels. Maar dat is dus waarschijnlijk niet eens nodig!'

Omdat ik Ionica Smeets niet ben, kan ik deze uiteenzetting niet doorprikken, maar ik vóél dat het linke soep is.

'O...', zeg ik nogmaals. 'Maar...'

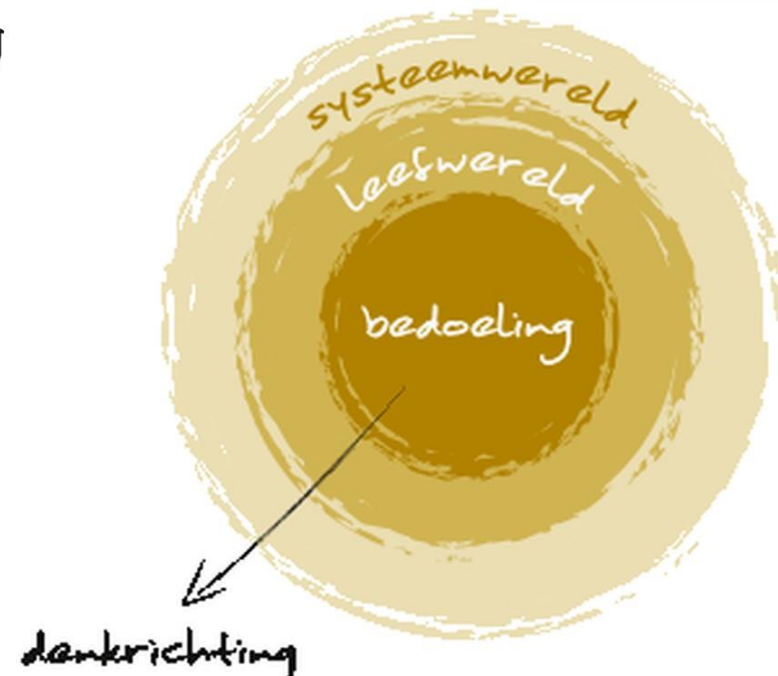
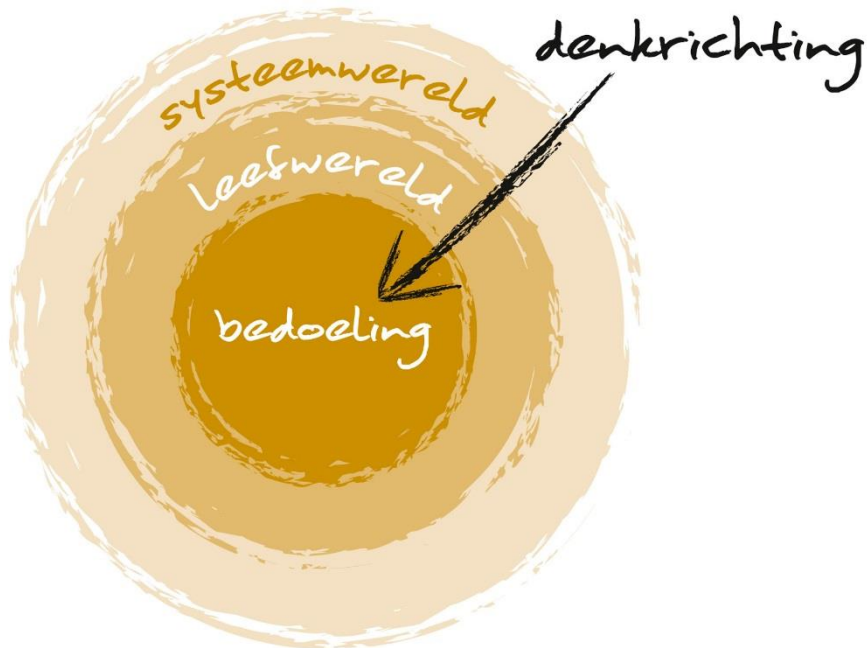
Hij onderbreekt me: 'Mam, ik moet nu naar school. Proefwerk Frans.'

'Bonne chance!', zeg ik.

Maar dat verstaat hij niet.

s.witteman@volkskrant.nl

Wat is úw denkrichting?

LESMETHODE INTERVIEW Geen cijfers, minder toetsen en geen vingers omhoog. Het roer moet om bij scholen, vindt de Britse onderwijsexpert Dylan Wiliam. Deze week geeft hij in Nederland workshops aan docenten.

Amber Dujardin
REDACTIE ONDERWIJS & OPVOEDING

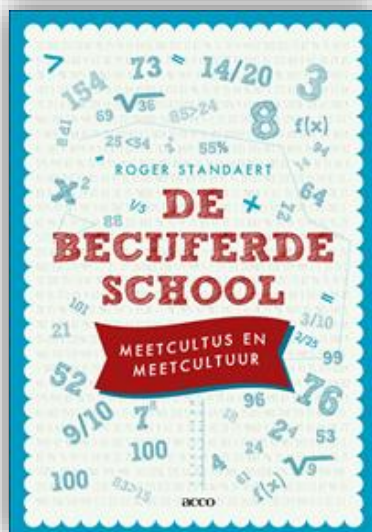
Silen ben je niet, slonk word je. Wat iemand bereikt, hangt maar een beetje af van talent, meent onderwijsexpert Dylan Wiliam. Het gaat er vooral om hoe hard je werkt en hoe je les krijgt. Met dat laatste is internationaal veel mis, vindt de Britse oud-leraar natuurkunde. Leraren moeten stoppen met het geven van cijfers en stapels toetsen. In plaats daarvan pleit Wiliam voor 'formatief evalueren', een lesmethode waarvoor hij al jaren onderzoek doet. Het boek 'Cijfers geven werkt niet' dat hij er in 2013 over schreef is ook populair in Nederland. De methode is gestrookt op feedback in plaats van cijfers. Daarmee boeken leerlingen meer vooruitgang, zo toonde hij eerder aan in de documentaire 'The Classroom Experiment'. Maar de praktijk blijkt weerbarstig.

Wat is er eigenlijk mis met cijfers?
"Op scholen draait het te veel om cijfers en scores. Albe Kohn (een Amerikaanse onderzoeker, red.) zegt: leerlingen hoort cijfers als ze nog aan het leren zijn. Cijfers stoppen het leerproces. Daar ben ik het mee eens. Bij een slecht cijfer raken leerlingen gedemotiveerd en willen ze niet verder. Bij een goed cijfer gaan ze achteroverleunen."

'Cijfers schaden het leerproces'

Hot topic

De vroedvrouw
De heelmeester (chirurg)
De soldaat
De huurling
De ridder
De marskramer
De verzorger
De onderwijzer, de leraar
De rechter
De klerk
De pastoor
De geestelijk verzorger
De beul
De hoer
De ambachtsman
De boodschapper
De bordeelhoudster
De dief
De medicijnman (de dokter)
De monnik
De barbier
De priester
De jonkvrouw, de jonkheer
De timmerman

De waard
De herbergier
De burgemeester
De dorpsoudste
De troubadour
De minstreel
De nar
De dorpsgek
De schout (hoofd opsporingsapparaat)
De veldwachter
De ambassadeur
De eerste minister
De boer
De knecht
De dienstbode
De ondernemer
De handelaar
De diplomaat
De tovenaer
De heks
De non
De leermeester
De bisschop
De metselaar

De spion
De dorpsomroeper
De herder
De filosoof, de denker, de
wijsgeer
De kunstenaar (de creërende)
De bedelaar
De koning, de koningin
De adviseur van de koning
De 'Robin Hood'
De magistraat (rechter, burgemeester)
De schrijver
De boekhouder
De chroniqueur
De smid
De zwerver
De vagebond
De molenaar
De speelman (bard, jongleur, minstreel)
De chirurgijn (kwam veel bloed bij kijken)
De magiër
De marktkoopman
De alchemist
De

Ook bij u werkt het zo!

Belemmert diepgang & opslag in langetermijngeheugen

Een tweede proces waardoor bepaalde leeropvattingen tot stand komen, betreft vormen van *beroepsdeformatie*. Consultants worden steeds slechter in het aannemen van adviezen en leraren worden steeds slechter in leren omdat ze steeds geacht worden te adviseren en onderwijzen en te weten (Simons, 1997). Vermunt (1992) vond dat hoe langer mensen aan de Open Universiteit studeerden, hoe meer zij reproductiegericht studeerden.

Naast deze aanpassingsmechanismen aan de omgeving (gewoontevorming) zijn er echter ook andere factoren actief. Een belangrijke derde verklaring kan gevonden worden in de *thuissituatie*, waarschijnlijk al voordat kinderen naar school gaan (Leseman, 1989). Er zijn bij jonge kinderen bijvoorbeeld al grote verschillen tussen de leerstijlen van de ouders.

Leerlingen,
maar ook u!

Ieder toetst zichzelf voortdurend.....

- > Voor, tijdens en na een wedstrijd
- > Voor, tijdens en na lesgeven
- > Tijdens en na boodschappen doen
- > Tijdens en na het zich verdiepen in iets waar je oprecht in geïnteresseerd bent

Laat een leerling een dag lang turven...

**Wel 4x per les,
dus 100 keer per week
4000 x per jaar
16.000 x bij mavo
20.000 x bij havo
24.000 x bij vwo**

- > “Dit komt op de toets terug, hoor.”
- > “Ik heb het proefwerk al gemaakt, ik weet wat erin zit, dus als ik jou was.....”
- > “Dit is over drie jaar wel examenstof, ja?”
- > “Dat vorige cijfer was niet veel soeps, dus ik hoop en gun je een compenserend cijfer.”

Prof. Dr. John Hattie (Australië) &
Prof. Dr. Alexander Minnaert (Univ.Groningen)

Scheid **leren**, het proces,
van **presteren**,
het product, een momentopname

BILDUNG SCHEURKALENDER 2019

MAART

Maandag

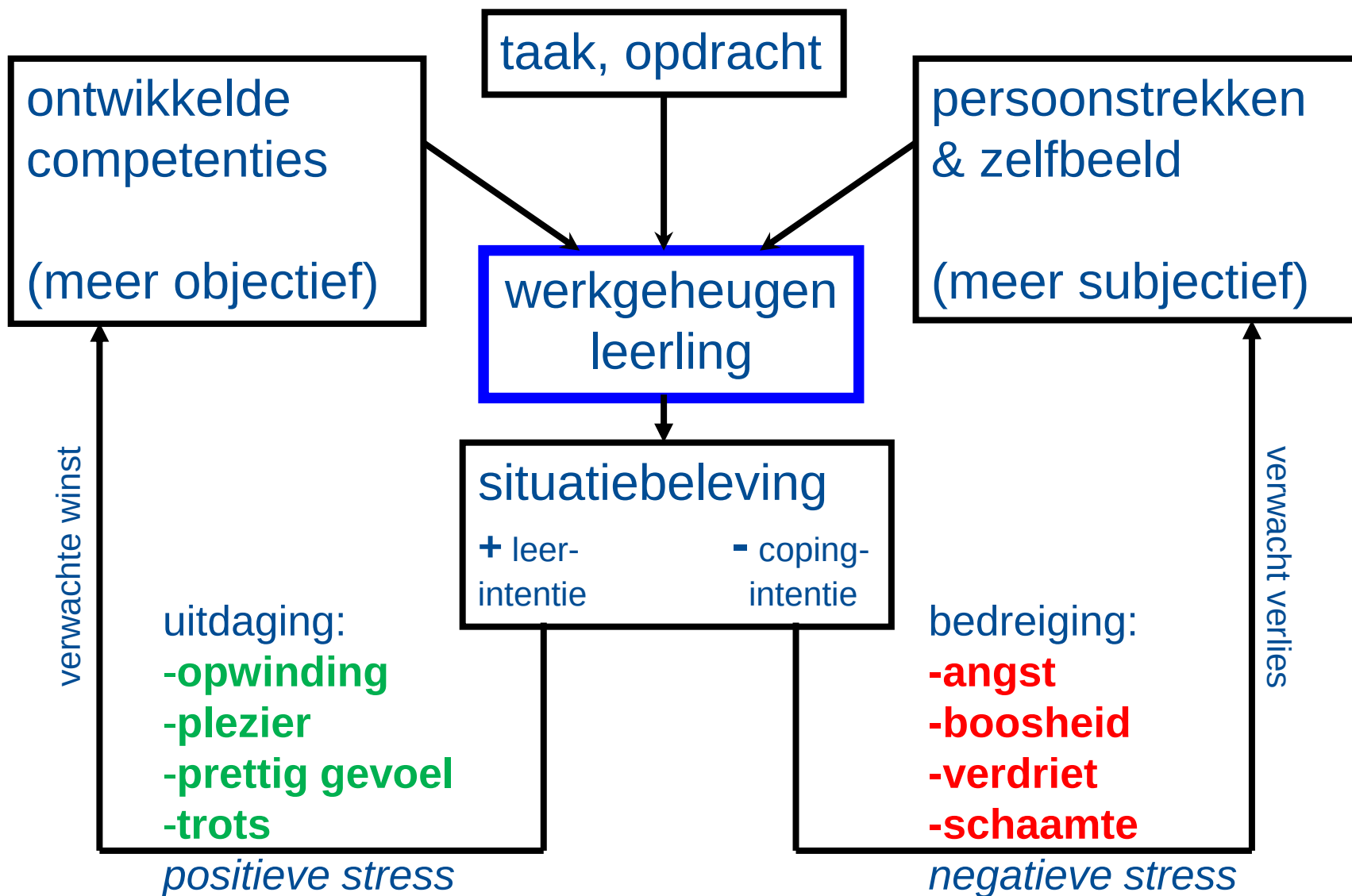
25

‘Mag ik leren of moet ik al presteren?’

Frank de Wit

Bron: Titel van een introductie door Frank de Wit op een kennisdag.

25 maart 2019

Het maakbare brein

Margriet Sitskoorn, hoofd Cognitieve Neuroscience Unit UMC Utrecht

- > 'Angst verandert de hersenen. Hoe vaker de blootstelling, hoe sneller de angst opsteekt. (...) Als het onbewuste angstsysteem eenmaal geactiveerd is heeft het bewustzijn er weinig grip meer op.' (p.159)

Motivatie van leerlingen is geen
vóórwaarde voor goed onderwijs,
maar een product van goed
onderwijs.

Test:

1. When did the Pilgrims land at Plymouth Rock?

1620.

AS YOU CAN SEE, I'VE MEMORIZED THIS UTTERLY USELESS FACT LONG ENOUGH TO PASS A TEST QUESTION. I NOW INTEND TO FORGET IT FOREVER. YOU'VE TAUGHT ME NOTHING EXCEPT HOW TO CYNICALLY MANIPULATE THE SYSTEM. CONGRATULATIONS.

“Een cijfer motiveert ze...”

- > Ja, klopt! Maar waartoe motiveert het.....?
Tot het *goed-worden* in Frans of tot het *goede-cijfers-halen* voor Frans?

Extrinsieke motivatie doodt intrinsieke motivatie!

- > Kleuters kleuren en tekenen dat het een lieve lust is. Op een gegeven moment worden ze ervoor beloond. Ze blijven tekenen want de beloning lonkt. Als de beloning wegvalt, zie je niet zelden het tekenen-met-een-lieve-lust stoppen.

UKKE
AET ALLE ÉGARDS

ik@nrc.nl

Darwinist

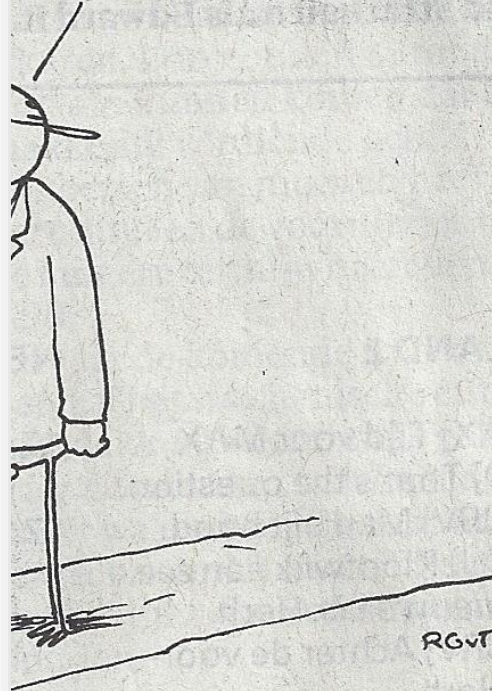
Het ontwikkelen van zelfstandig denken en het hebben van een eigen persoonlijke mening is een essentieel onderdeel van het huidige onderwijs.

Daarbij hoort ook het nadenken over levensbeschouwelijke thema's.

Vol trots laat onze zoon van 14 zijn werkstuk zien. 'Ben je Darwinist of geloof je in de schepping', is het thema. Verbaasd over zijn genuanceerde kijk op dit vraagstuk, vraag ik hem hoe hij tot zijn standpunt is gekomen.

Meewarig kijkt hij me aan en zegt: „Het is niet belangrijk wat ik vind, dit levert gewoon het hoogste cijfer op!”

N DE GEHEIME
ODSE WERELD -
REGERING!

www.foksuk.nl

ANGELA DE SNAIJER

computergames, het zogenoemde *serious gaming*, hun motivatie even toeneemt, maar al snel weer afvlakt. Het gaat erom dat je leerlingen motiveert om te leren. Dat is een dynamisch proces, want geen leerling is hetzelfde. De docent van de toekomst is geen zende onderwijsgave, maar een onderwijsmaker. Helaas zijn veel leraren hier niet klaar voor.”

Jan Walburg, hoogleraar positieve psychologie aan de Universiteit Twente, zegt dat het „heel verrassend” is dat kinderen, „die eigenlijk niets liever doen dan leren”, zo weinig gemotiveerd zijn. De verklaring ligt volgens hem deels in het feit dat de afgelopen jaren de nadruk is komen te liggen op de „rare jacht naar zo hoog mogelijke

toetsresultaten”. „Uit onderzoek komt naar voren dat leerlingen beter presteren als niet het resultaat wordt benadrukt, maar het proces van het leren. Dan durven leerlingen meer, leren ze meer, hebben ze meer plezier én leggen ze de lat hoger.”

Dat Nederlandse kinderen in wezen anders zijn dan hun leeftijdsgenoten elders in West-Europa, wil er bij Walburg niet in. „Dat er hier zo weinig plezier in het leren is, heeft dus te maken met het onderwijssysteem. Scholen moeten zich meer richten op plezier in het leren. Dat lijkt misschien niet flink ten opzichte van de ouders, maar de resultaten worden er beter van.”

[+] **Interview Roeters** pagina 6

bron: Jan Walburg, hoogleraar positieve psychologie

Dé bedoeling van goed onderwijs

- > Individuele leerlingen verheffen, ontwikkelen
- > Ingroeien en participeren in de samenleving

Kern: individu & samenleving

Bedoeling van onderwijs is **nooit** geweest:

- > examen halen
- > cijfers halen, hoog of minder hoog

NRC 30 januari 2013

Studenten HvA 'voor niets geleerd'

Door onze correspondent
YASMINA ABOUTALEB
AMSTERDAM. Honderden studenten van de opleiding Media, Informatie en Communicatie van de Hogeschool van Amsterdam (HvA) zaten gisteren voor niets paraat in hun tentamenzaal. Bij het uitdelen van de opgaven aan de 1.200 propedeusestudenten bleek dat er lang niet genoeg tentamens waren voor alle studenten.

De hogeschool heeft geen idee hoe het heeft kunnen gebeuren. „We zijn het voorval aan het onderzoeken. Dit is naar mijn weten nog nooit gebeurd”, zegt een

Foto Folia Web

woordvoerder.

Inmiddels is besloten het tentamen komende vrijdagmiddag om vier uur af te nemen. „We willen het zo snel mogelijk laten plaatsvinden. Dan zit de geleerde stof nog in het geheugen.”

De HvA heeft nog geprobeerd het probleem op te los-

sen. „Maar zo snel een paar honderd tentamens bijdrukken is onmogelijk”, zegt de woordvoerder.

Student Martijn de Vries die op dat moment in de zaal zat: „Toen het tentamen werd afgelast, was er gejuich. Maar dat ging al snel over in teleurstelling, want we hadden voor niets geleerd.”

De Vries „baalt” van de vergissing van de HvA: „Ik heb vrijdag nog een ander tentamen om vier uur. Ik moet ze achter elkaar maken, maar dat is niet erg handig. Hopelijk is dit een eenmalige fout, want de opleiding is verder wel superleuk.”

Advertentie

Wiskunde, 5^e klas vwo

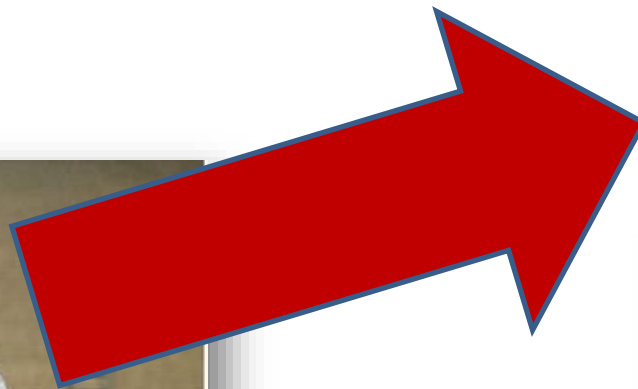
docent passief
(aan het bureau of uit lokaal)

www.aps.nl

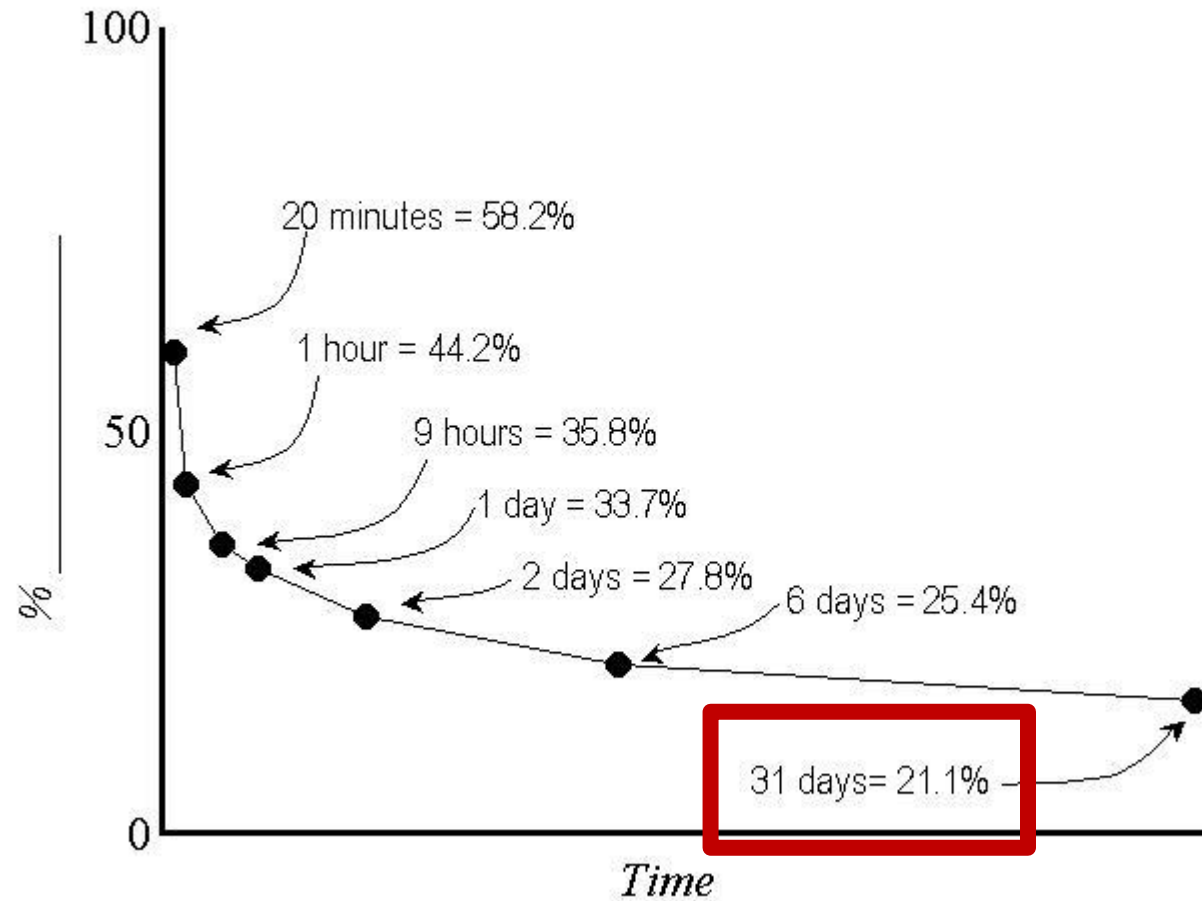
Aan de twee meisjes voor me vraag ik 'Als jullie deze opdrachten klaar hebben en je hebt het goed gedaan, waar ben je dan goed in? Wat kan je dan wiskundig gezien goed?'
Ze kijken verbaasd en kunnen in eerste instantie geen antwoord geven. Dan zegt eentje: 'Dat je goed leert lezen. Maar dat is het natuurlijk niet. Eh, dat je We weten het eigenlijk niet. Nee, ik zou het niet weten.'

Nog even doorpratend na de les: "Dat hóef je toch ook niet te weten, als je de opdrachten op de toets maar kunt maken. Toch?"

Focus op het vak of cijfer-voor-het-vak?

Ebbinghaus' Forgetting Curve

**80% van het geleerde
verdwijnt met het
proefwerk in de
prullenbak**

O
M
G
E
V
I
N
G

ZIEN

VOELEN

HOREN

RUIKEN

PROEVEN

WAARNEMING

KORTE
TERMIJN
GEHEUGEN

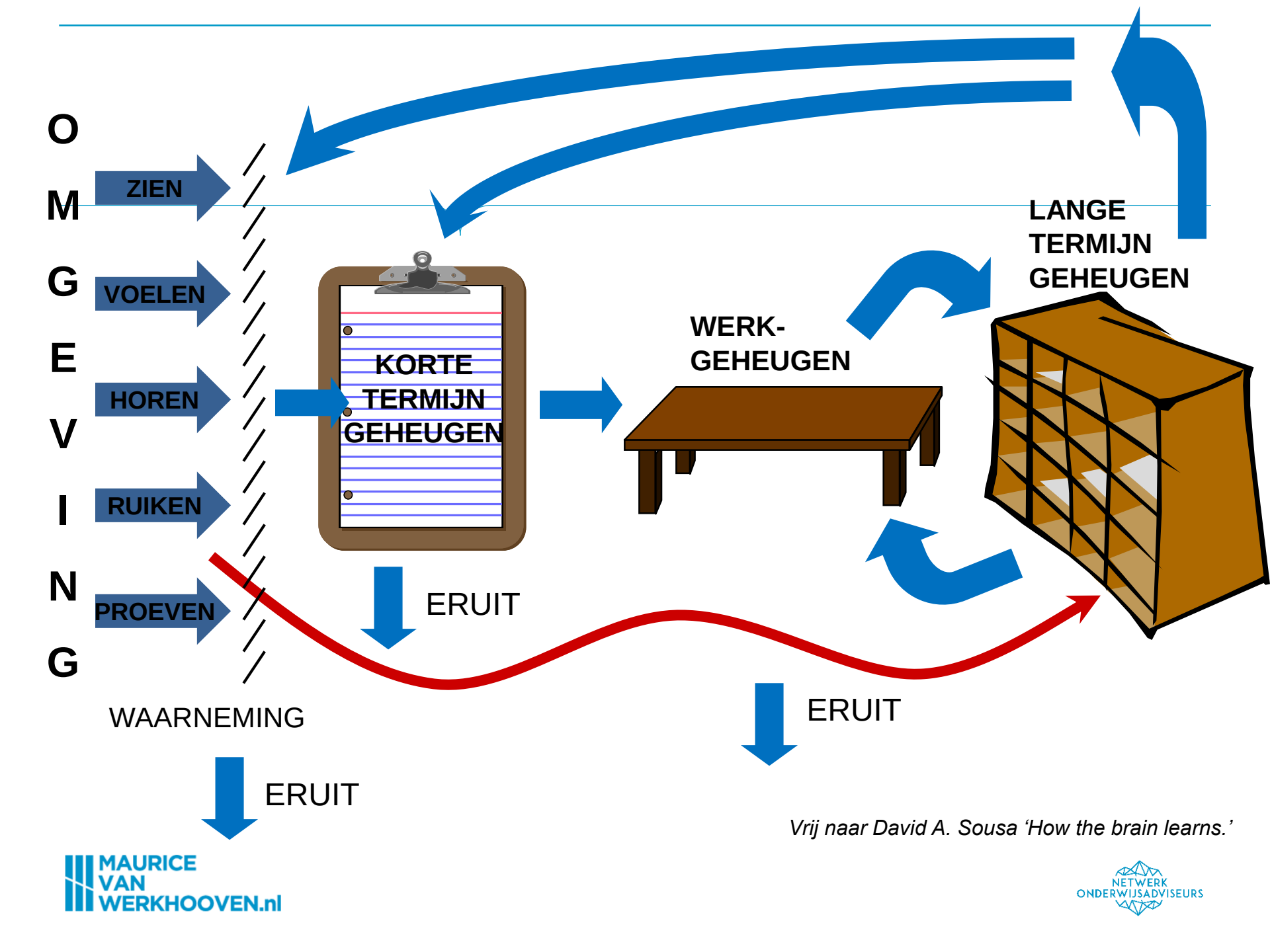
WERK-
GEHEUGEN

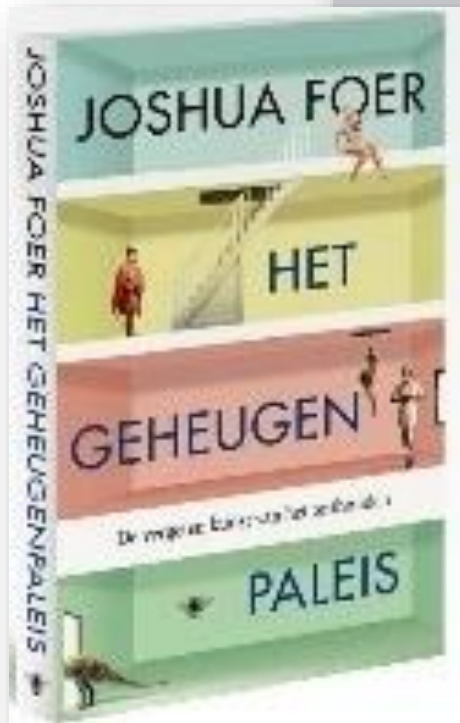
LANGE
TERMIJN
GEHEUGEN

ERUIT

ERUIT

ERUIT

“Op onze scholen stellen we de breedte van het leren boven de diepte, met verwoestende gevolgen voor het langetermijngeheugen.”

Groningen (Van der Leeuwlezing), 28 oktober 2011

Onderzoek Ruth Butler

*Effects of different feedback conditions on motivational perceptions, interest and performance
in Journal of Educational Psychology*

- > “Leerlingen die in de eerste periode *alleen een cijfer* kregen, toonden *geen vooruitgang* in het werk in de tweede periode.
- > De leerlingen die *alleen opmerkingen* hadden ontvangen, scoorden gemiddeld *30% hoger* (hoewel ze dit niet wisten omdat ze geen scores, geen cijfers hadden ontvangen).”

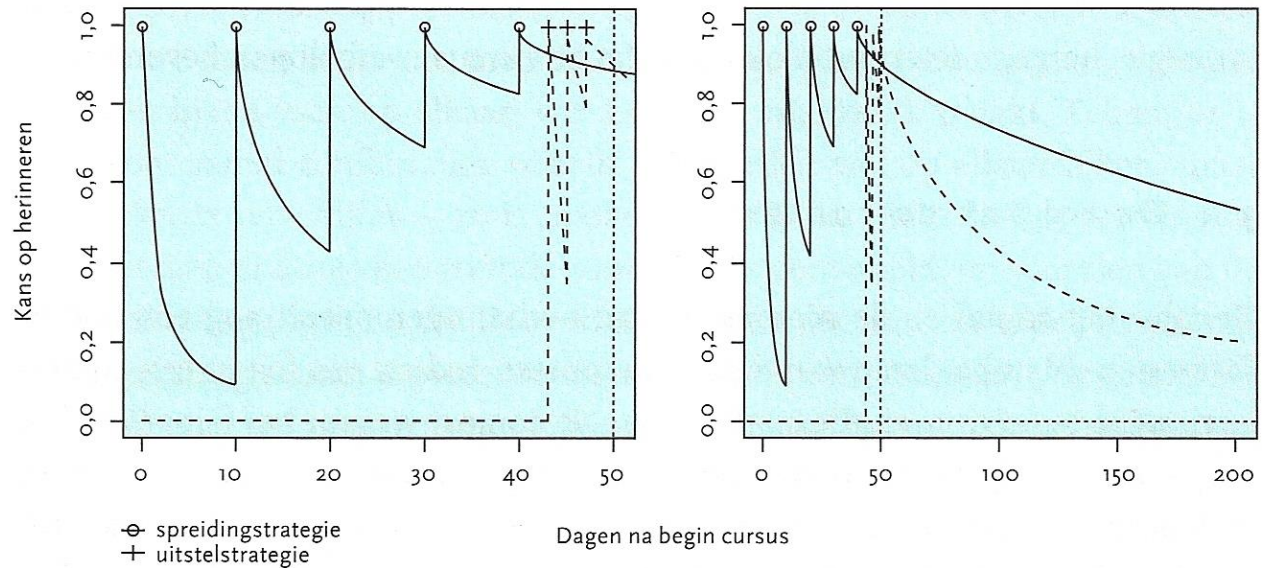
En.....

- > De leerlingen die *én cijfers én opmerkingen* hadden ontvangen: zelfde effect als alleen cijfers
- > Hoe dat komt?
 - > Leerlingen met hoge cijfers voelden niet de noodzaak om de opmerkingen te lezen
 - > Leerlingen met lagere cijfers wilden de opmerkingen niet lezen

Zodra het cijfer bekend is
stopt het denken en de
interesse in de correcte
antwoorden

Figuur 3.2 Kans dat een bepaald feit herinnerd wordt als functie van tijd en leergeschiedenis

Uit: Wat is goed onderwijs?

Ruud Klarus en P. Robert-Jan Simons (pag 35.)

Valt er wat aan te doen? Zeker wel!!

- > Aanzienlijk *minder* toetsen-voor-een-cijfer
 - > minder toetsen ontwerpen
 - > mooi meegenomen: minder nakijkwerk?
 - > minder administratie?
- > Aanzienlijk *meer* andersoortige metingen
 - > meer zicht op iedere leerling
 - > meer bijsturing, feedback en feedforward tijdens het leren van de leerlingen

Aan de wortels (her)ken je de boom

omgeving (de leiding, het gebouw, de leerlingen)

gedrag

vaardigheden

overtuigingen / opvattingen

identiteit

zingeving

Huiswerk?
Niets is zo ongelijk,
als de gelijke behandeling
van ongelijken!

One size fits all?

Het einddoel mag dan wel gelijk zijn,
maar dat zegt nog niets over de weg er naar toe.

1. De keerzijde van cijfers

Maar..... cijfers blijven!!!!!!!

2. De mogelijkheid anders te 'meten'

Prof. Dr. Paul Kirschner, Open Universiteit

Ongeveer 65% gaat een baan krijgen die nog niet bestaat.

The shape of jobs to come: 1 t/m.....

Bijlage 1 – The shape of jobs to come³⁰

Medicine, Biology and Biogenetics	
1.	Genomics Developer / Architect / Baby Designer: With the unravelling of the human genome, new roles could emerge to design personalised enhancements and select the genetic make-up of your unborn child.
2.	Body Part Maker: Due to the huge advances being made in bio-tissues, robotics and plastics, the creation of high performing body parts - from organs to limbs - will soon be possible, requiring body part makers, body part stores and body part repair shops.
3.	Personal Enhancement Advisors: Advances in new materials and nanotechnology, cognitive science, natural therapies and pharmaceuticals will offer an increasingly broad range of legal (and illegal) personal enhancements. These could be used to give sports people a competitive edge, enhance our memory capacity when studying for exams or increase the strength and endurance of soldiers in the field. Roles could emerge for professionals who take a holistic approach advising across a full range of possible enhancements.
4.	Nano-Medic: Advances in nanotechnology offer the potential for a range of sub-atomic 'nanoscale' devices, inserts and procedures that could transform personal healthcare. A new range of nano-medicine specialists will be required to administer these treatments.
5.	Synthetic Life Designer / Scientist / Engineer: Synthetic Life focuses on recreating biochemical life

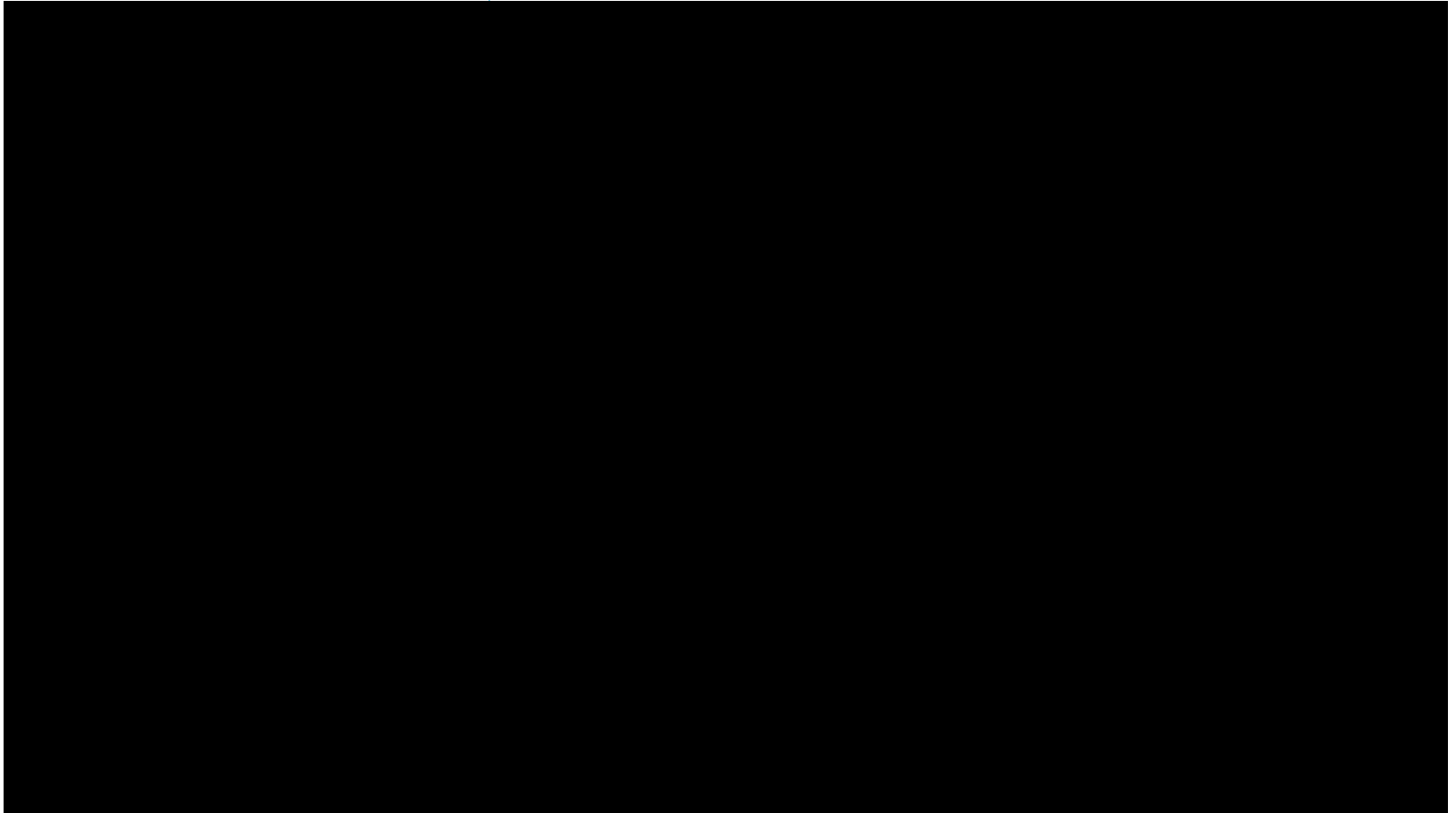
en 8 pagina's verder:..... 110.

should be printed, and the technology infrastructure that enables access to the currency for example mobile phones and open source platforms.

105. Time Broker / Time Bank Trader: Alternative currencies will evolve their own markets – for example time banking already exists. Time Banks are community exchanges that enable individuals to earn time credits for performing services for the community and spend those credits on buying services from other community members.
106. Scarce Metal Tracer: With the advancement of technology comes also the need for more globally scarce industrial metals. A trading infrastructure and trading roles are springing up around these markets.
107. Non-military Defence Specialists: Experts in wielding non-military instruments of power such as strategic management of perceptions and the use of moral authority.
108. Unconditional Basic Income (UBI) Manager: Administering funds sufficient for living a life without paid work. Such a role would likely be a government or local authority employee and would draw on deep customer profiling to understand the absolute minimum each unique individual needed to survive.
109. Black Swan Life Advisory: Black Swan events are those low-probability, high-impact, hard-to-predict events that can have a major positive or negative impact on our lives. The advisory role would help you map out categories of black swan events based on their impacts and then help you determine appropriate responses – on the basis that forewarned is forearmed.
110. Authorised Narcotics Salesman: As drugs as legalised, and more legal highs are available over the counter, a regulated class of authorised sales people could emerge.

Humans need not apply

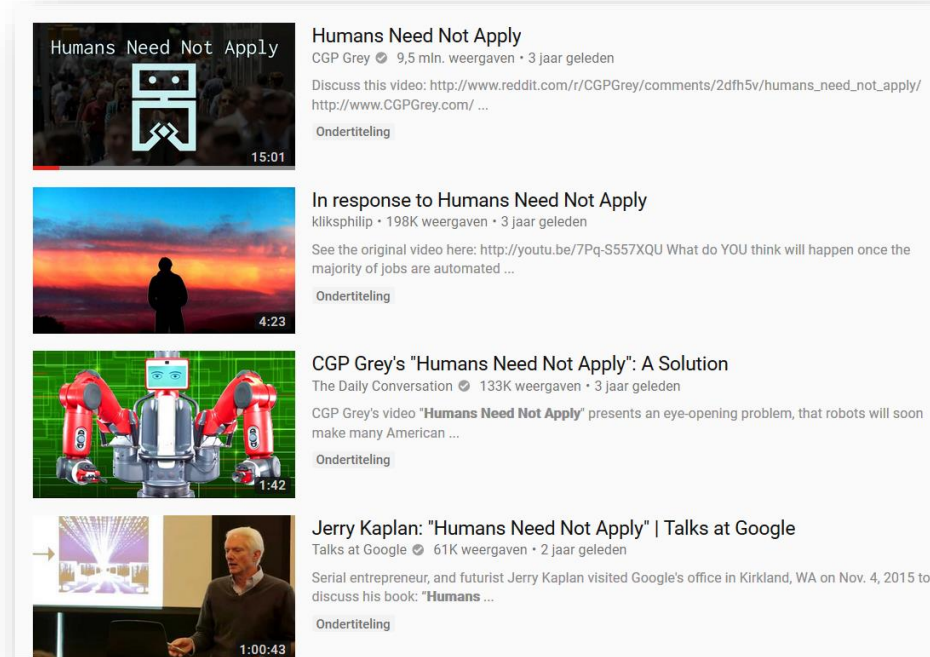
‘Humans need not apply’

<https://www.youtube.com/watch?v=7Pq-S557XQU&t=27s>

Wordt dit waarheid? Niet uit te sluiten. Wat betekent dat nu al?

Toename van de VS-bevolking met miljoenen terwijl totaal aantal gewerkte uren gelijk is gebleven. Nu al!

Op YouTube ook reactie-video's te vinden

The screenshot shows a list of YouTube videos related to the topic 'Humans Need Not Apply'. The first video is the original by CGP Grey, followed by a response by klikphilip, a solution by The Daily Conversation, and a talk by Jerry Kaplan.

Video Title	Channel	Duration	Views	Age	Features
Humans Need Not Apply	CGP Grey	9,5 min.		3 jaar geleden	Discuss this video: http://www.reddit.com/r/CGPGrey/comments/2dfh5v/humans_need_not_apply/ http://www.CGPGrey.com/ ... Ondertiteling
In response to Humans Need Not Apply	klikphilip	198K		3 jaar geleden	See the original video here: http://youtu.be/7Pq-S557XQU What do YOU think will happen once the majority of jobs are automated ... Ondertiteling
CGP Grey's "Humans Need Not Apply": A Solution	The Daily Conversation	133K		3 jaar geleden	CGP Grey's video "Humans Need Not Apply" presents an eye-opening problem, that robots will soon make many American ... Ondertiteling
Jerry Kaplan: "Humans Need Not Apply" Talks at Google	Talks at Google	61K		2 jaar geleden	Serial entrepreneur, and futurist Jerry Kaplan visited Google's office in Kirkland, WA on Nov. 4, 2015 to discuss his book: "Humans ..." Ondertiteling

tacten. Dat roept de vraag op: waar gaan mensen aan werken in de toekomst, als banen zoals we die nu kennen verdwijnen?" We moeten volgens Mayer-Schönberger een nieuwe manier vinden om onze identiteit te definiëren, anders dan via onze baan of ons bedrijf.

„In de toekomst wordt de bundel van taken die we nu een fulltimebaan noemen ‘ontbundeld’. Dan werk je 20 uur per week aan een taak die je hoofdkomen verzorgt, 10 uur aan iets wat je bijzonder leuk vindt en 10 uur vrijwilligerswerk om iets goeds voor de wereld te doen.”

Het is volgens Mayer-Schönberger nodig dat we serieus gaan nadenken over

‘Wat heeft de leerling, uw kind nodig?’

Onderzoek J.H. Walma van der Molen & P.A. Kirschner, juni 2017

1. Kennis
2. Vaardigheden
3. Houdingen
4. Zelfbeeld
5. Motivatie, niet zelden ‘opgelegde’ motivatie

Een voorbereide leerling

Docent APK-keurmeester.....??

APK

Keurmeester

Hij of zij kómt er wel: hij doorstaat de APK

Ambachtelijke vaardigheden	Persoonlijke kwaliteiten	Kennis, wendbaar, van zaken

Persoonlijke kwaliteiten op niveau!

behulpzaam
belangstellend
bescheiden
betrouwbaar
doorzetter
eerlijk
evenwichtig
geduldig
gemoedelijk
gevoelig
humoristisch
ijverig
inspirerend

krachtig
nuchter
ontspannen
open
optimistisch
respectvol
serieus
tevreden
veelzijdig
vriendelijk
ambitieuus
bedachtzaam
spontaan

Beoordelingsgesprekken hebben geen zin, zegt Kilian Wawoe. Geef iemand liever feedback na elke prestatie.

Door onze redacteur
Christiaan Pelgrim

AMSTERDAM. Vrijwel elke werknemer maakt het mee: je wordt aan het eind van het jaar beoordeeld. Heb je waargemaakt wat aan het begin van het jaar was afgesproken?

Organisatiepsycholoog Kilian Wawoe onderzocht of het zin heeft om het zo te doen. De part-time docent personeelsmanagement aan de Vrije Universiteit Amsterdam en consultant deed de afgelopen zeven jaar een literatuurstudie en interviewde honderden managers en werknemers. Deze week publiceert hij zijn boek *Het Nieuwe Belonen*.

Zijn conclusie: zo'n beoordelingsgesprek werkt niet. „Een werknemer wordt beoordeeld op basis van doelstellingen van een jaar geleden”, zegt Wawoe. „Maar wat als er in de tussentijd iets is veranderd? Wat als je veertig hypotheek moest verkopen en de markt is ingestort?” Bovendien worden werknemers verleid om alléén die doelstellingen te halen en verder weinig initiatief te tonen, volgens Wawoe. „Als je simpel gedrag vraagt, dan krijg je dat ook.”

Is dit dan niet uniek voor de financiële sector? Een ambtenaar heeft toch niet zulke harde doelstellingen?

„Daar is het soms nog erger omdat die doelstellingen dan vaag

zijn. Dit systeem stamt nog uit de tijd van onze opa's die simpele, overzichtelijke werkzaamheden hadden.”

Waarom houden werkgevers daar dan aan vast?

„Vakbonden willen het niet veranderen, dat is één van de redenen. Doelstellingen zijn namelijk duidelijk en vakbonden zijn bang dat een werkgever zonder zulke doelen niet eerlijk beoordeelt.”

Is die angst terecht?

„Ja. Uit Amerikaans onderzoek blijkt dat een vrijere beoordeling van werknemers vaak meer zegt over de beoordeelaar dan over de beoordeelde.”

Een werknemer zou net als een topsporter een coach moeten hebben

„Hier speelt ook iets anders, dat je kunt vergelijken met een kind dat iets wil hebben. Een ouder stelt zich dan twee vragen. Eén: verdient het kind dit? En twee: leidt het tot gezeur als ik het niet geef? Het blijkt dat managers zich die tweede vraag ook stellen: leidt het tot gezeur als ik deze werknemer niet geef wat die wil? Ook ik herken dat uit de tijd dat ik personeelsmanager was bij ABN Amro.”

Hoe moeten werknemers dan wel beoordeeld worden?

„Ik heb gekeken naar groepen die werken met leven en dood: piloten, diepzeeduikers, chirurgen. Wat opvalt is dat zij voor de

hele korte termijn plannen maken. Een piloot maakt een planning voor iedere vlucht. Een chirurg voor iedere operatie. En na iedere prestatie is er feedback.”

„Dat zou net zo goed toegepast kunnen worden op een vakkenvuller in de supermarkt. Een leidinggevende ziet wat hij aan het doen is en gaat af en toe met hem zitten om te zeggen wat er beter kan. En bij een beleidsambtenaar van Binnenlandse Zaken kun je beoordelen wat iemand geschreven heeft.”

Krijgen leidinggevenden het niet heel druk als ze zo veel feedback moeten geven?

„Ik denk dat het wel meevalt. Leidinggevenden moeten zich bezighouden met hun taak: met mensen bezig zijn. Je kunt ook overwegen om een externe coach in te huren. Sommige bedrijven doen dat al.

„Iedere topsporter heeft een coach, en elke professional zou dat ook moeten hebben. Iemand die echt weet wat je aan het doen bent en daar echte feedback op kan geven. In Nederland is de burn-out beroepsziekte nummer 1. Zo'n coach kan ook vragen wat het jou kost om dit werk te doen.”

Is dit niet duur voor bedrijven?

„Maar het werkt. Beoordelingsgesprekken leveren niks op, alleen een hoop frustratie. De kans dat coaching wat oplevert is een stuk groter. Ik heb in mijn boek gekeken hoe werknemers hun prestaties kunnen verbeteren. Het antwoord: goede coaching en feedback. En als ook maar één werknemer een burn-out krijgt, zijn de kosten daarvan al helemaal niet te overzien.”

Schriftje per klas?

Velletje per leerling met vaardigheden en persoonlijke kwaliteiten

Leren-1

ten dienste van

Leren-2

onthouden & **b**egrijpen

lagere orde denken

kennis als doel

lineair leren denken

beheersingsgericht

reproductief leren

formeel leren

integreren & **t**oepassen

hogere orde denken

kennis als gereedschap

creatief leren denken

toepassingsgericht

productief leren

authentiek leren

Formatief metend lesgeven

- > Duimen → denken zichtbaar maken
- > ‘Hij zegt xyz. Als je daar op voort zou bouwen, tot welke gedachten kom jij dan?’
- > Denken & noteren, Delen, Uitwisselen
- > Meerkeuzevraag stellen →
 - > A = 1 vinger
 - > B = 2 vingers
 - > C = 3 vingers etc
- > ‘Ik weet het niet’ mag niet meer.....
- > ‘Waartoe, beste leerlingen, doen we wat we doen?’

Nogmaals: bedoeling van goed onderwijs

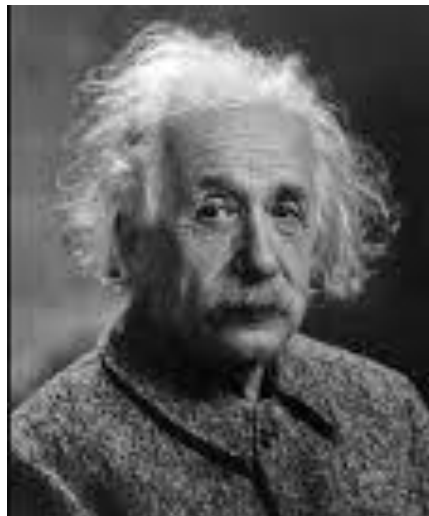
- > Individuele leerlingen verheffen, ontwikkelen
- > Ingroeien en participeren in de samenleving

Kern: individu & samenleving

Doel van onderwijs is ***nooit*** geweest:

- > examen halen
- > cijfers halen, hoog of minder hoog

*Als je blijft doen wat je deed,
krijg je wat je altijd al kreeg.*

The world we have created is a product of our
thinking; it cannot be changed without
changing our thinking.

(Albert Einstein)

De marathon lopen & een eindtoets maken

Als 'halen' of als 'beste tijd neerzetten'

- > Hoe meet je progressie tot dat doel?
 - > Starten met kortere tijdseenheden
 - > Stoppen met roken
 - > Plan maken, plan aanpassen
 - > Meer tijd in de sportschool
 - > Gewicht mag wel wat lager: afvallen
 - > Slim horloge kopen

Niet

- > Iedere training de hele marathon lopen
- > Iedere training tijden bijhouden, want soms krachtwerk, soms spinning, soms coachingsgesprek, soms

Nu lopen leerlingen steeds een marathon

- Verstandiger: “We werken naar dit toegepaste kennisdoel en daartoe doen we van alles en nog wat.”
- SO-tjes bij proefwerk optellen....????? ;-(
- Zwemleraar geeft ook geen cijfers voor zwembroek bij je, handdoek, slippers
- Sommige activiteiten op weg naar doel zijn nauwelijks zorgvuldig te meten.

Vier niveaus van feedback

Hattie & Timperley, 2007

1. Feedback op de **taak**, de opdracht

- *Hoe goed, hoe adequaat, voer je de taak uit? Wat staat je nog te doen? En waartoe heb je dat dan te doen?*

2. Feedback op het **proces**

- *Hoe heb je de taak aangepakt? Welke strategieën heb je gebruikt? Wie of wat heb je benut om eruit te komen?*

3. Feedback op de mate van **zelfregulatie**, zelfsturing

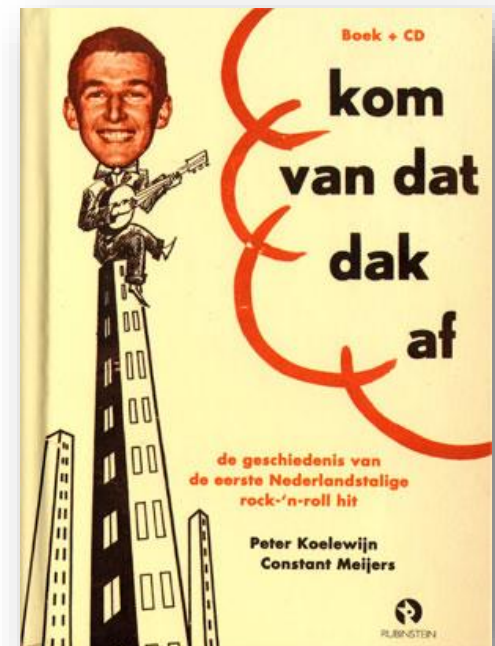
- *Hoe zelfstandig kan je, leerling, het werk uitvoeren? Hoe zelfregulerend ben je? Hoe ziet jouw reflectie eruit?*

4. Feedback op **het zelf**, op de persoon van de leerling

- *Hoe verbind jij je aan dit thema, deze taak, deze opdracht? What's in it for you? Wat spreekt je er in aan? Waardoor?*

Kom van dat bord weg

BILDUNG SCHEURKALENDER 2019

DECEMBER

Zondag

29

‘Kom voor dat bord weg!’

Maurice van Werkhoven

docent zichtbaar actief

leerlingen (ogenschijnlijk) passief

leerlingen zichtbaar actief

docent passief
(aan het bureau of uit lokaal)

docent zichtbaar actief

leerlingen (ogenschijnlijk) passief

leerlingen zichtbaar actief

m.vanwerkhooven@netwerkonderwijsadviseurs.nl

